

Psalm 109 and its Pragmatics

Vengeance evokes the negative attitudes of maliciousness and treacherousness, and as such it is not acceptable. Vengeance is not conceived as virtue, not even a divine vengeance. Imprecation, malediction, and bloodiness are “politically incorrect” concepts that do not fit into our Western society built upon Jesus’ messages of loving your enemies (Mt 5:44) and blessing them rather than cursing (Rom 12:14). Nevertheless, such concepts still form part of the Bible: the Psalms of Imprecation. What should we think of them? How should we deal with them? On the one hand, they do belong to the biblical texts, on the other, their very existence embarrass many Christians. They are even one of the reasons of contempt for the biblical faith. The Consilium for Implementation of the Constitution on the Liturgy (CICL) urged by Paul VI left out Pss 58, 83, and 109 in their entirety and many others were translated in a smoother, more acceptable manner. The following paper will sketch the pragmatics of these psalms via contextualization within the canon of the Scriptures and text acts analysis built upon the research of Paul Ricoeur. We will proceed through analyzing the *texture* of the psalms from the historical critical and literary perspectives. Then the canonical criticism will shed some light on them. These basic steps will serve as foundations for an analysis of illocutionary character of the genre and stylistics of the psalms within the broader philosophical concept of Ricoeur’s *opera* and its *proposed world*. We will ask the most fundamental question: what kind of textual acts do these psalms realize? What are their inner, most profound intentions? What actions do they want to activate on the part of the reader? Ricoeur’s concept of *reading* enriched by Eco (implied reader, implied author, and textual strategies) including the *description of the proposed world* are the constitutive elements of a pragmatic analysis, which further leads to a *new self* understanding. Consequently, our goal is not just to clarify the literary and historical profile of the psalms or their theology. Our goal is to show the full scale function of the Imprecatory Psalms as *Divine words* within the spirituality of the 21st century. Psalm 109 is the proof text.

Pragmatická funkcia žalmu 109

Modernému človeku slovo „pomsta“ evokuje skôr negatívne koncepty *zlomyseľnosti*, *zloprajnosti* a svojou podstatou reprezentuje *hriešne*, *neakceptovateľné* postoje a skutky. Za žiadnych okolností ich nechápeme ako čnosti, nech už ide o ľudskú alebo božskú pomstu. Preklínanie, zlorečenie, krvilačnosť nepatria do civilizovanej spoločnosti posvätej a budovanej na Ježišovom príkaze milovať nepriateľov (5,44) a radšej žehnať ako preklínať (Rim 12,14). Napriek tomu sú stále súčasťou Biblie predovšetkým v tzv. *preklínacích* žalmoch. Čo s nimi? Tieto žalospevy patria k biblickým textom, ktoré spôsobujú mnohokrát zmätok v kresťanskom čitateľovi a nezriedka opovrhnutie zo strany nekresťanov. Samotná liturgická obnova II. vatikánskeho koncilu reflektuje tieto ťažkosti, keď Komisia na implementáciu konštitúcie o liturgii (CICL) na príkaz Pavla VI. vypustila z Liturgie hodín žalmy 58, 83 a 109 v celom ich rozsahu, z iných boli vynechané verše alebo boli v preklade zjemnené. Prekladaná práca sa snaží ukázať *pragmatiku* alebo komunikačnú funkciu týchto textov a to za pomoci kontextualizácie žalmov v kánone Písma a ich analýzou z perspektívy *textových aktov*, inšpirovanou Ricoeurovými filozofickými skúmaniami v oblasti filozofie jazyka. Analýza je postavená na dvoch základných krokoch. Prvým je samotný text žalmov, jeho literárna štruktúra, historický kontext (v maximálnej možnej miere identifikácie) a jeho miesto v kánone Písma. Charakteristikou tejto časti analýzy je historicko-kritická metóda a kánonická kritika. Druhým krokom, vychádzajúcim z predošlého, je analýza ilokučného charakteru žánru a štýlu v kontexte Ricoeurovho konceptu *diela a možného bytia vo svete*. V tejto časti analyzujeme žalmy z perspektívy textových aktov, t.j. aké *akty*, *skutky* vytvárajú práve tieto žalmy, aký je ich zámer – intencia, čo chcú od čitateľa, ako na neho pôsobia. K čomu ho pobádajú. Koncept *čítania* v intenciách Ricoeura a Eca (modelový autor a modelový čitateľ ako textové stratégie diela), spolu s *deskripciou sveta textu*, *stretnutím horizontov* textu a čitateľa, tvoria konštitutívne elementy pragmlingvistickej analýzy alebo rekonštrukcie komunikačnej funkcie textu, ktorá vedie k novému *sebachápaniu*. Naším cieľom je nielen ozrejmiť literárny profil týchto žalmov, ich teológiu, ale predovšetkým ich funkciu a ukázať, že tvoria plnohodnotnú súčasť Božieho slova a netreba ich obchádzať. Takto sa ukáže aj ich

miesto v spiritualite kresťana v 21. storočí. Žalm 109 je základným textom pre analýzu.